

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**«Історія психології»**

Спеціальності:	С4 Психологія
Освітнього рівня:	перший (бакалаврський) рівень
Освітньої програми:	«Психологія»
Спеціалізація:	«Практична психологія»

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Історія психології
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/240 год Лекції: 20 Семінарські заняття: 32 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	II семестри
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПШ	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	

Анотація курсу. Навчальна програма курсу «Історія психології» освітлює історичний розвиток психологічних знань у різних країнах, їх специфіку, зв'язок з суспільно-історичними умовами і станом духовного життя, культурою. Соціокультурний контекст розвитку психологічних знань розкриває дієву роль психології у вирішенні соціально значущих проблем у різних сферах суспільного життя (вихованні, навчанні, етиці відносин між людьми тощо).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес становлення, розвитку та трансформації психологічних знань, уявлень і методів – від їхніх філософських і наукових витоків до сучасних концепцій, а також аналіз впливу культурно-історичних, соціальних і наукових чинників на формування психологічної науки.

Метою курсу є формування у здобувачів глибокого та системного розуміння процесу становлення і розвитку психологічної науки як самостійної галузі знань, а також усвідомлення її місця у загальному контексті еволюції світової культури, науки та суспільної думки. Курс покликаний забезпечити комплексне засвоєння знань про витоки психологічних ідей, їхній розвиток у межах філософських, релігійних, медичних і педагогічних концепцій різних історичних епох; ознайомити студентів із провідними науковими школами та напрямками, ключовими постатями, відкриттями й дискусіями, що визначили траєкторію розвитку психології від давніх цивілізацій до сучасності.

Особливу увагу приділено розкриттю зв'язку між історичними умовами та трансформацією наукових підходів, аналізу культурно-історичних, соціально-економічних і філософських чинників, які впливали на формування психологічних знань. Метою є також розвиток здатності критично осмислювати теоретичні положення, порівнювати різні наукові парадигми, виявляти закономірності й тенденції еволюції психологічних ідей, що дозволяє глибше зрозуміти сучасний стан психології та перспективи її розвитку.

Курс спрямований на формування у студентів навичок роботи з історико-науковими джерелами, аналізу текстів та інтерпретації ідей у світлі конкретного історичного контексту, а також на усвідомлення значення історії психології для професійної підготовки майбутніх фахівців, розвитку їхнього світогляду, наукової культури та здатності інтегрувати історичні знання у власну практичну й дослідницьку діяльність.

Завдання навчальної дисципліни: засвоєння студентами фундаментальних знань про ключові етапи розвитку психологічної науки, починаючи з античних уявлень про душу та свідомість, через середньовічні й ренесансні концепції, до становлення психології як самостійної галузі знань у XIX–XX століттях та її сучасних течій. Курс орієнтований на ознайомлення з основними теоретичними школами (структуралізм, функціоналізм, психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична й когнітивна психологія, культурно-історична теорія тощо) та аналіз внеску провідних учених у розвиток психології. Особлива увага приділяється формуванню вмінь критично аналізувати, порівнювати та інтерпретувати наукові концепції в контексті історичних умов, розумінню впливу суміжних дисциплін — філософії, біології, медицини, педагогіки та соціології — на становлення психологічних теорій, а також опануванню методологічних принципів історико-наукового дослідження. Курс сприяє розвитку наукової культури, історичного мислення, здатності працювати з джерелами та формуванню професійних компетентностей, необхідних для використання історичних знань у сучасних наукових і практичних завданнях, а також стимулює мотивацію до подальшого самостійного вивчення історії психології та її окремих напрямів.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» базується на знаннях та вміннях з «Історії філософії», «Загальної психології», «Соціології», «Психології особистості», «Методології наукового дослідження». Необхідними є вміння працювати з науковою та навчальною літературою, аналізувати та систематизувати інформацію, формулювати логічні висновки, а також навички критичного мислення.

Постреквізити навчальної дисципліни. Засвоєні знання та вміння з курсу «Історія психології» є основою для подальшого вивчення таких дисциплін як «Теоретична психологія», «Методологія психології», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія особистості», а також курсів, пов'язаних із дослідницькою роботою та аналізом сучасних

наукових шкіл. Отримані знання сприяють розвитку професійного світогляду майбутніх психологів та формують здатність критично оцінювати сучасні теорії, спираючись на їх історичні витоки.

Здобутий здобувачами у ході вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» фрагмент соціокультурного досвіду у вигляді системи знань, умінь, норм і цінностей стане теоретичним підґрунтям подальшого проходження виробничої практики (стажування) і підготовці освітньо-кваліфікаційних робіт (написання курсових, дипломної роботи тощо)

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Психологія» а саме:

Програмні компетентності

<p>Загальні компетентності (згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей освітньої програми)</p>	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p>
<p>Спеціальні компетентності (згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей освітньої програми)</p>	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати,</p>

	<p>формулювати аргументовані висновки та рекомендації</p> <p>СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p> <p>СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот.</p> <p>СК13. Здатність до застосовування соціально-психологічних понять, концепцій та теорій для інтерпретації соціально-психологічних явищ і процесів.</p> <p>СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот.</p>
<p>Результати навчання (згідно з матрицею відповідності результатів навчання освітньої програми)</p>	<p>ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання</p> <p>ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР3 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР8 Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).</p> <p>ПР10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14 Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку,</p>

	<p>слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
--	--

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота	
2 семестр					<p>Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традуктивний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод.</p> <p>Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.</p>
Змістовний модуль 1. Загальна методологія побудови і пояснення історії психології					
Тема 1.	Предмет, місце і роль історії психології у системі загальнонаукового і психологічного знання	1	2	4	
Тема 2.	Принципи та методи історико-психологічного дослідження	1	2	4	
Змістовний модуль 2. Донауковий період розвитку психологічної думки					
Тема 3.	Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії давнього світу	1	2	5	
Тема 4.	Розвиток психологічної думки в епоху античності	1	2	5	
Тема 5.	Психологічна думка і релігійні ідеї середніх віків	1	2	5	
Тема 6.	Розвиток філософської і психологічної думки в епоху Відродження	1	2	5	
Тема 7.	Філософська і психологічна думка в епоху Наукової революції (Бароко)	1	2	5	
Тема 8.	Епоха Просвітництва і рух філософсько-психологічної думки	1	2	5	
Тема 9.	XIX ст.: від романтизму в культурі до психології як науки	2	2	5	
Змістовний модуль 3. Науковий період історії психології і система психологічних вчень					
Тема 10	Становлення психології як науки у XIX столітті та розвиток її галузей	2	2	5	
Тема 11	Основні напрями та наукові школи XIX -XX століття.	2	3	5	
Тема 12	Психологія та філософські вчення другої половини XIX ст.– XX століття	2	3	5	
Тема 13	Становлення та розвиток сучасних напрямів закордонної психології	2	3	5	
Тема 14	Історико-психологічні дослідження XX століття	2	3	5	

Модульна контрольна робота				
Всього:	20	32	68	
Форма контролю: залік				

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Історія психології» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел, виконання практичних завдань (написання рефератів, доповідей, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий .

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*
2-й семестр

Теми	Поточний контроль знань														Модульна контрольна робота	Залік**	Загальна кількість балів	
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14				
Робота на семінарському занятті	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	30	30	30	30	75	20**	615
Самостійна робота	20	20	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25				

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

У силабус варто додати опис критеріїв оцінювання для самостійної роботи та модульних контрольних робіт.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Історія психології» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Історія психології»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- «А» – 18-20 балів;
- «В» – 16-17 балів;
- «С» – 14-15 балів;
- «D» – 12-13 балів.
- «E» – 10-11 балів;
- «FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Історія психології» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **заліку** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

**Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Історія психології» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Історія психології» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Бідзюра І. П., Мелков Ю. О., Грабовенко Н. В. Методичні рекомендації щодо виконання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти за спеціальностями та освітніми програмами «Психологія», «Соціальна робота», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Менеджмент», «Філологія», «Соціологія», «Політологія». – К.: МАУП, 2018. – 38 с.

2. Бідзюра І. П., Мелков Ю. О., Грабовенко Н. В. Методичні рекомендації щодо підготовки, написання та захисту курсової роботи для здобувачів вищої освіти за спеціальностями «Психологія», «Соціальна робота», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Філологія». – К.: МАУП, 2019. – 38 с.

3. Раєвська Я.М., Туриніна О.Л., Клименко І.С. Методичні рекомендації щодо підготовки, написання та захисту наукових робіт (курсної роботи, кваліфікаційних робіт на здобуття рівня вищої освіти бакалавр і магістр) спеціальності 053 Психологія. – Київ: ННІПСН МАУП, 2023. – 148 с.

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Євдокімова О. О. Історія психології: навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге, допов. – Харків: Константа, 2020. – 320 с.
3. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології: навчальний посібник / С.М. Жуков, Т.В.Жукова. – Київ: Видавництво «Кондор», 2022. – 230 с. – ISBN 978-966-351-217-4.
4. Історія психології: від античності до початку ХХ століття: навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с
5. Махній М. М. Історія психології: навчальний посібник /М.М. Махній. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. – 472 с.
6. Османова А. Історія психології: підручник / А. Османова. — Київ : КиМУ, 2017. — 292 с.
7. Погорільська Н. І., Синельникова Р. Ю. Історія психології : навчальний посібник / Н.І.Погорільська, Р. Ю. Синельникова. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. – 223 с.
8. Роменець В., Маноха І. Історія психології ХХ століття / В. Роменець, І. Маноха. – Київ: Либідь, 2017. – 1056 с.
9. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів вищої освіти / Н. М. Токарева. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 320 с.

Додаткова:

1. Батлер-Боудон Т. 50 видатних книг. Психологія. Ваш путівник найважливішими роботами про мозок, особистість і природу / Том Батлер-Боудон; пер. з англ. Т. Микитюк. – Київ: Book Chef, 2024. – 512 с.
2. Гейз Н. Коротка історія психології / Нікі Гейз; пер. з англ. С. Золотухіна. — Київ: Наш Формат, 2025. — 224 с.
3. Ковальчук З. Я. Історія психології: курс лекцій: для студентів спеціальностей «Психологія», «Практична психологія» / З. Я. Ковальчук. – Львів : ЛьвДУВС, 2013. – 344 с.
4. М'ясоїд П. А. Психологічне пізнання. Історія, логіка, психологія / П. А. М'ясоїд. – Київ: Либідь, 2016. – 560 с.
5. Романець В. Історія психології. Стародавній світ. Середні віки. Відродження / В. Романець. – Київ: Либідь, 2017. – 916 с.
6. Романець В. Історія психології. ХІХ – початок ХХ століття / В. Романець. – Київ: Либідь, 2017. — 832 с.
7. Тертична Н.А. Історія психології: навч. посібник / автор Н.А.Тертична – К.: Книга-плюс, 2018. – 352 с
8. Турбан В. В. (ред.) Становлення базових парадигм української психології : колективна монографія / В. В. Турбан, І. В. Білоконь, Н. М. Бугайова, К. В. Гаврилкова, В. М. Летцев, А. М. Маслюк, В. Ф. Маценко, Ж. М. Маценко, О. А. Мельник, І. М. Поклад, М. І. Савіна, Л. З. Сердюк, Л. О. Скальська, А. А. Терещук, Г. В. Чайка. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 257 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <https://www.nbuv.gov.ua/>
2. Google Scholar – <https://scholar.google.com/>
3. JSTOR — <https://www.jstor.org/> (частково безкоштовно)
4. ScienceDirect – <https://www.sciencedirect.com/>
5. SpringerLink – <https://link.springer.com/>
6. ResearchGate – <https://www.researchgate.net/>